

de Bibliotheek
op school

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66

info@lezen.nl
lezen.nl
KvK 41208274

Reactie Stichting Lezen op het voorstel wijziging Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en Auteurswet

Stichting Lezen heeft kennis genomen van de voorgestelde wetswijzigingen in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) en de Auteurswet.

Stichting Lezen coördineert sinds 2008, namens het ministerie van OCW het programma Kunst van lezen. Dit doet Stichting Lezen samen met de landelijke vertegenwoordiger vanuit de openbare bibliotheeksector, vanaf de start van de Wsob in 2015 is dat KB, nationale bibliotheek. De lokale (en soms regionale) uitvoering van de programma's ligt bij lokale bibliotheken, die daarbij ondersteund worden door Provinciale Ondersteuningsinstellingen (POI's).

Kunst van Lezen bestaat uit drie programmalijnen:

1. BoekStart (BoekStart voor baby's, in de kinderopvang en Boekstartcoach)
2. De Bibliotheek op school (po, vo, beroepsonderwijs - mbo en pabo)
3. Strategische (boven)lokale netwerkvorming rond deze programma's.

De volgende twee artikelen uit de Wsob uit 2015, die samenhangen met onderwijs, zijn belangrijk vanuit de twee grote landelijke leesbevorderingsprogramma's BoekStart en de Bibliotheek op school:

1. Artikel 5: de vijf bibliotheekfuncties, in het bijzonder 5b - bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie en 5c - bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur.
2. Artikel 8f: Een deelnemer aan het netwerk als bedoeld in artikel 7 ondersteunt het onderwijs.

In de voorgestelde wetswijziging van de Wsob en de Auteurswet en de daarbij horende memorie van toelichting vallen de volgende punten op in het kader van BoekStart en de Bibliotheek op school:

BoekStart en de Bibliotheek *op school* zijn ontwikkeld door Stichting Lezen in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek.

De programma's worden onder de noemer Kunst van Lezen gefinancierd door het ministerie van OCW.

1. Alinea 5 op pagina 9: *De zorgplicht voor bibliotheken is een verzwarende van de bestaande wettelijke taak voor gemeenten. Voor het uitvoeren van deze taak ontvangen zij via het gemeentefonds structureel aanvullende middelen. Hiervoor is een bedrag van in totaal circa € 58,8 miljoen beschikbaar. Later (punt 6, financiële gevolgen op pag. 14) wordt duidelijk dat dit bedrag **jaarlijks** beschikbaar is, het advies is om dat woord hier toe te voegen.*
2. In alinea 6 op pag. 9 en 10 wordt het volgende gemeld: *Het budget biedt gemeenten de mogelijkheid de reparaties en versterkingen die in de periode 2023-2025 met de specifieke uitkering zijn gerealiseerd – waaronder nieuw geopende vestigingen – te continueren. Tevens biedt het budget de mogelijkheid voor een verbetering van het bibliotheekwerk ten opzichte van de situatie voor de invoering van deze wetwijziging. Verbeteringen kunnen afhankelijk van de lokale situatie bijvoorbeeld bestaan uit een vergroting van het publieksbereik, een uitbreiding van het aantal educatieve en culturele activiteiten, of een intensivering van de samenwerking met het onderwijs.* Stichting Lezen gaat ervan uit dat met het budget de € 58,8 miljoen (aanvullend) bedoeld wordt en niet de bestaande gemeentelijke middelen. Stichting Lezen adviseert het laatste deel van de laatste zin (...of een intensivering van de samenwerking met het onderwijs) te herformuleren omdat anders het risico bestaat dat het programma de Bibliotheek op school (deels) uit deze middelen wordt besteed. De zin ervoor, waarin gerept wordt over een uitbreiding van het aantal educatieve activiteiten, is ons inziens voldoende om te wijzen op het, naast de Bibliotheek op school, investeren in bijvoorbeeld maakplaatsen, activiteiten met auteurs of leesbevorderingscampagnes die samen met het onderwijs georganiseerd worden. De rijksbijdrage voor het introduceren van de aanpak BoekStart in de kinderopvang of de Bibliotheek op school en doorontwikkeling van deze programma's binnen bestaande instellingen door lokale bibliotheken wordt niet gefinancierd vanuit (aanvullende) middelen die samenhangen met de Wsob, maar uit leesbevorderingsmiddelen van Kunst van Lezen en vooral vanaf 2022-2023 vanuit het masterplan basisvaardigheden (onderwijsgeld en geen cultuurgeld).

3. In dit kader onderschrijft Stichting Lezen volmondig de reactie van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) op het voorstel wijziging Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, die ingebracht is op 12 december 2024. Onder de kop *Samenwerking met onderwijs en kinderopvang versterken* stelt de VOB voor om in hoofdstuk 2 ‘Het bibliotheeknetwerk’, een nieuw artikel in de Wsob in te voegen dat luidt:
- Artikel 8a Ondersteuning onderwijs en kinderopvang:*
- 1. Een deelnemer aan het netwerk als bedoeld in artikel 7 draagt bij aan het vergroten van de leesvaardigheid en het leesplezier van kinderen op school en de kinderopvang.*
 - 2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop deelnemers invulling geven aan het eerste lid.*

Dan vervolgt de VOB met de passage die Stichting Lezen tevens onderschrijft:

Deze wet betreft het stelsel van openbare bibliotheekvoorzieningen. Staatssecretaris Paul heeft aangekondigd met nieuwe wetgeving te komen voor een nieuw financieringsinstrument voor het onderwijs om voorwaarden te stellen aan de besteding van middelen voor het verbeteren van basisvaardigheden. Uit onderzoek¹ volgt de suggestie dat de samenwerking tussen het onderwijs en de bibliotheek ook geborgd kan worden in de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Zo kan het opgenomen worden in een besluit dat onder de WPO of WVO hangt, via een schakelbepaling in één van de twee wetten.

4. Met betrekking tot de wijziging van de Auteurswet vanwege de leenrechtvergoeding voor het uitlenen van bibliotheekboeken binnen scholen po, vo en mbo hecht Stichting Lezen eraan hierbij op te merken dat in de memorie van toelichting *2.1 Wijziging Auteurswet en de Wet op*

¹ [Onderzoek voorwaarden duurzame verankering de Bibliotheek op school Eindrapport | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

naburige rechten terecht gesteld wordt op pag. 12: *De regering wil echter juist stimuleren dat boeken mee naar huis gaan om scholieren en mbo-studenten ook thuis in de gelegenheid te stellen te lezen.* Maar de zin erna zouden wij adviseren achterwege te laten of anders te formuleren: *Het vorenstaande laat uiteraard onverlet dat er onder omstandigheden goede redenen kunnen zijn boeken niet mee te geven, zoals het risico op het zoekraken en het beschadigen ervan.* Reden om dit volgens ons achterwege te laten is dat met deze zin juist weer ruimte wordt gegeven om boeken niet mee naar huis te geven aan leerlingen die over een bibliotheeklidmaatschap beschikken. Wij hebben erop aangedrongen de leenrechtvergoeding vanuit de regering te betalen zodat te allen tijde de boeken mee naar huis gaan, net als bij bibliotheekvestigingen wanneer er sprake is van uitleningen van boeken aan leerlingen met een bibliotheeklidmaatschap. Dan worden dit soort omstandigheden ook niet naar voren gebracht. Bij dBos mag er namelijk van uitgegaan worden dat de uitleningen plaatsvinden onder gezag en verantwoordelijkheid van de lokale bibliotheek en niet (meer) van de onderwijsinstelling. Daardoor vervallen de geschetste omstandigheden van zoekraken en beschadiging.